

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ доц. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2018 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти

для вступу на ОС бакалавра

Галузь знань: **01 Педагогічна освіта**
Напрямок підготовки: **012 Дошкільна освіта**
(на основі освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст”)

Голова фахової атестаційної
комісії

Комарівська Н.О., канд.
філол. наук, доцент
кафедри дошкільної та
початкової освіти

Вінниця – 2018

ВСТУП

Програма вступного випробування з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти укладена для вступників, які вступають на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів галузі знань 01 “Педагогічна освіта” напряму підготовки 012 “Дошкільна освіта”. До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом молодшого спеціаліста за спеціальністю 5.01010101 “Дошкільна освіта”.

Програма вступного випробування укладена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста зі спеціальності 5.01010101 “Дошкільна освіта” і спрямована на діагностику рівня сформованості професійних знань та вмінь абітурієнта з таких навчальних дисциплін: “Педагогіка (дошкільна)”, “Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами”, “Теорія і методика навчання рідної мови”, “Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку”, “Методика ознайомлення дітей з природою”.

Вступні випробування проводяться у формі співбесіди, за результатами якої комісія приймає рішення про зарахування вступника до складу студентів на навчання за напрямом підготовки 012 “Дошкільна освіта”.

Метою вступного випробування з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти є перевірка ступеня засвоєння теоретичних основ дошкільної педагогіки і окремих методик дошкільної освіти (глибини, усвідомленості і системності професійних знань), а також визначення рівня сформованості умінь ефективно вирішувати типові завдання та виконувати професійну діяльність в сучасних дошкільних навчальних закладах.

Критерії оцінювання відповіді вступника

В оцінці теоретичних знань вступників враховуються такі позиції: достатність обсягу знань; ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами, фактами, явищами; рівень володіння педагогічною та методичною теорією і логікою міркувань; рівень здійснення мислительних операцій – аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; рівень володіння культурою мовлення у проявах усіх ознак: правильності, точності, виразності, доцільності, змістовності. Оцінювання практичних умінь вступників здійснюється на основі виявленої ними здатності застосовувати знання в конкретних педагогічних ситуаціях, моделювати освітній процес в ДНЗ у різноманітних методах і формах роботи з дітьми різних вікових категорій.

190-200 балів	Знання глибокі та усвідомлені. Виклад матеріалу - обґрунтований, логічний, переконливий. Вступник наводить приклади з праць сучасних вчених та вчених минулого. Усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Може висловити власну думку при відповіді на проблемне питання. Аналізує підходи до розуміння певних проблем у поглядах різних вчених, може порівняти їх. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче засвоєння матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
180-190 балів	Знання достатньо повні та усвідомлені. Загалом, відтворення матеріалу свідоме і повне, з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Вступник наводить приклади з творів сучасних вчених та вчених минулого. Усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Відчуває труднощі при відповіді на проблемні питання.
160 – 180 балів	Знання недостатньо повні, але усвідомлені. Вступник допускає неточності під час викладу матеріалу. Наводить деякі приклади з творів сучасних вчених та вчених минулого, що стосуються проблем дошкільної педагогіки та фахових методик дошкільної освіти. Не завжди усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Відчуває труднощі при відповіді на проблемні питання. Не може, або затрудняється порівняти підходи до розуміння певних проблем у поглядах різних вчених.
140 – 160 балів	Вступник відображає на репродуктивному рівні половину необхідних понять та визначальних положень теми. Не зовсім вдало ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Не виявляє творчого підходу у процесі виконання завдань з фахових методик дошкільної освіти.
120 – 140 балів	Несвідоме, механічне відтворення третини матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Вступник не ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Виконує завдання репродуктивного характеру, не виявляє творчого підходу. Відповідь містить деякі стилістичні та граматичні помилки.
100 - 120 балів	Вступник може відтворити лише деякі основні поняття та визначальні положення теми. Відповідь містить помилки та неточності. Вступник не може відповісти на проблемні питання. Не ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Завдання з фахових методик дошкільної освіти виконує на низькому рівні, допускаючи методичні помилки.

Перелік питань
для вступу на навчання за напрямом підготовки 012 “Дошкільна освіта”
освітній ступінь “бакалавр”

Питання з дошкільної педагогіки

1. Дошкільна педагогіка як наука про закономірності виховання і навчання дітей від народження до вступу в школу. Основні поняття (категорії) дошкільної педагогіки: виховання, навчання, розвиток особистості в дошкільному віці, дошкільна освіта.
2. Особистість дитини як об’єкт і суб’єкт виховання. Фактори становлення особистості.
3. Сучасна система дошкільної освіти. Сучасний ДНЗ, його значення відповідно до освітянських законодавчих документів. Типи і види дошкільних закладів загального та спеціального призначення.
4. Мета і завдання виховання дітей дошкільного віку. Сучасні освітянські документи про мету і завдання виховання дітей дошкільного віку.
5. Закономірності та принципи виховання дітей дошкільного віку. Класифікація принципів виховання.
6. Значення фізичного, розумового, морального, естетичного, трудового виховання. Необхідність їх здійснення у єдності та взаємозв'язку.
7. Фізичне виховання і фізичний розвиток. Завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку. Зміст та засоби фізичного виховання.
8. Значення розумового виховання у формуванні особистості дошкільника. Методи та засоби розумового виховання.
9. Сенсорне виховання як основа розумового виховання. Зв'язок і послідовність завдань сенсорного виховання і сенсорного розвитку дітей різних вікових груп.
10. Мета морального виховання дошкільників у контексті загальнолюдських цінностей. Особливості формування моральних уявлень, моральних почуттів і навичок моральної поведінки у дітей дошкільного віку.
11. Педагогічна оцінка вчинків дітей як засіб морального виховання. Організація практики моральної поведінки дітей в різних видах діяльності.
12. Культура поведінки як ознака моральної спрямованості особистості. Зміст норм і правил поведінки для дітей молодшого, середнього і старшого дошкільного віку, шляхи їх формування, методи і прийоми виховання.
13. Дитячий колектив, етапи становлення колективних взаємин дітей у різних вікових групах. Види дитячої взаємодопомоги. Формування навичок взаємодопомоги.
14. Попередження негативізмів поведінки (вередливості, впертості, грубості, а також нерішучості, полохливості, несміливості). Методи перевиховання вередливих та впертих дітей.
15. Зв'язок морального та трудового виховання дітей. Завдання трудового виховання дошкільників у різних вікових групах. Умови морально-трудоного виховання дітей в сім'ї та в дошкільному закладі.
16. Естетичне виховання і естетичний розвиток дошкільників. Особливості організації естетичної діяльності в різних вікових групах.

17. Особливості прояву національної свідомості у дітей дошкільного віку. Ознайомлення дітей з початками народознавства. Народні свята в дитячому садку.
18. Гра як провідний вид діяльності дошкільника. у психологічних і педагогічних теоріях. Значення іграшки у розвитку дитини, її освітня і виховна цінність.
19. Класифікація дитячих ігор. Характерні особливості кожної класифікаційної групи. Педагогічне керівництво ігровою діяльністю дошкільників.
20. Поняття про дошкільну дидактику. Особливості навчання дітей дошкільного віку.
21. Закономірності та принципи навчання дошкільників.
22. Зміст навчання дітей дошкільного віку.
23. Методи і форми організації навчання дітей дошкільного віку.
24. Заняття як форма організації навчання дошкільників. Види занять за змістом, метою, формою організації, методикою проведення.
25. Педагогічний процес у дошкільному закладі. Розвивальне середовище як складова педагогічного процесу.
26. Планування та облік навчально-виховної роботи в ДНЗ. Різні види і форми планування.
27. Особливості сімейного виховання дошкільників. Функції сім'ї.
28. Взаємодія школи і сім'ї як необхідна умова успішного виховання дітей. Форми співпраці батьків і педагогів.
29. Поняття готовності дитини до шкільного навчання. Компоненти готовності дитини до школи.
30. Адаптація дитини до шкільного навчання. Спільна робота дошкільного закладу і школи.

Питання з окремих методик дошкільної освіти

Теорія і методика навчання рідної мови

1. Актуальні проблеми методики навчання дошкільників рідної мови на сучасному етапі розвитку науки.
2. Культура українського мовлення вихователя.
3. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку.
4. Специфіка виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку.
5. Організація словникової роботи на заняттях у дошкільних закладах.
6. Зміст та завдання формування граматичної правильності мовлення дітей середньої групи.
7. Методика розвитку діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку.
8. Методика навчання дітей дошкільного віку складати розповіді.
9. Дидактичні ігри в системі мовленнєвої підготовки дітей дошкільного віку.
10. Особливості раннього навчання дітей грамоти.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

1. Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень в системі педагогічних наук. Предмет та завдання методики. Основні компоненти методичної системи навчання математики.

2. Розвиток методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку від найдавніших часів до ХХ століття. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.
3. Вимоги до логіко-математичного розвитку дітей різного віку на кожному віковому етапі (за чинними освітніми програмами).
4. Розвиток логічних операцій мислення (аналізу, синтезу, серіації, порівняння, абстрагування, класифікації, узагальнення) у дошкільнят.
5. Принципи, методи, засоби формування логіко-математичної компетентності дошкільнят.
6. Форми організації навчання дітей елементам математики.
7. Сучасне заняття з логіко-математичного розвитку дітей: формальні, змістові та структурні ознаки.
8. Розвиток у дітей уявлень про множину, число і лічбу в процесі навчання. Методика навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню.
9. Формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку.
10. Взаємодія сім'ї і дошкільного закладу у навчанні дітей елементам математики.

Методика ознайомлення дітей з природою

1. Мета та завдання ознайомлення дітей з природою в дошкільному навчальному закладі.
2. Загальна характеристика змісту природничої освіти дітей дошкільного віку.
3. Принципи відбору знань дошкільників про природу.
4. Загальні показники компетентності дошкільників за освітньою лінією “Дитина в природному довкіллі” Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Зміст та прогнозовані результати природничої освіти, відображені в програмах навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку (“Дитина”, “Впевнений старт”, “Дитина в дошкільні роки”, “Українське дошкілля”).
5. Куточок живої природи в дошкільному освітньому закладі та методика організації навчально-пізнавальної і трудової діяльності дітей у ньому.
6. Ділянка дитячого садка. Її значення в реалізації основних завдань ознайомлення дітей з природою. Організація праці дітей на ділянці.
7. Засоби наочності та їх значення в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.
8. Спостереження як основний метод ознайомлення дітей з природним довкіллям. Методика організації спостережень у природі. Вимоги до підготовки та організації спостережень.
9. Нескладні досліди в ознайомленні дітей з природним довкіллям. Їх характеристика, класифікації. Структура дослідів. Методика їх проведення.
10. Заняття як форма ознайомлення дітей з природою в дошкільному навчальному закладі. Методика організації і проведення односпрямованих (предметних) занять.

Література

Нормативні документи, програми

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 4-19.
2. Дитина : програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / Г. В. Беленька, Е. В. Белкіна, О. Л. Богініч та ін. – 3-є вид., доопрац. та доповн. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. – 492 с.
3. Дитина в дошкільні роки : комплексна додаткова освітня програма / К. Л. Крутій (наук. кер.) та ін. – Запоріжжя ; ЛПІС, 2011. – 188 с.
4. Дошкільна освіта в Україні : нормативно-правове регулювання / упоряд. Л. Гураш, Т. Вороніна. – К. : Шкільний світ, 2006. – 120 с.
5. Закон України “Про освіту” // Освіта України : нормативно-правові документи. – К. : Міленіум, 2001. – С. 7-38.
6. Закон України “Про дошкільну освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
7. Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту / упоряд. К. Л. Крутій, Н. В. Погрібняк. – 4-те вид., доп. – Запоріжжя : Ліпс, 2005. – 336 с.
8. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Українське дошкільля” / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко. – Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 264 с.
9. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт” / [авт. кол. Андрієтти О.О., Голубович О.П. та ін.]. – К., 2010. – 54 с.

Дошкільна педагогіка

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика виховання дітей дошкільного віку : навч. посібник для студентів дошкільних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Суми : Універс. кн., 2004. – 428 с.
2. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкільля : у 2 ч. : навч. посіб. / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – К. : Вища школа, 2006. – Ч. 1. – 302 с.
3. Методичні рекомендації до Програми виховання та навчання дітей від двох до семи років “Дитина” / Е. В. Белкіна, Н. І. Богданець-Білокаленко, О. Л. Богініч [та ін.]. – 3-є вид., доопрац. і доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 400 с.
4. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : навч.-метод. посіб. / за ред. Г.С. Тарасенко. – К. : Слово, 2010. – 320 с.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : практикум : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2004. – 352 с.
7. Поніманська Т. І. Моральне виховання дошкільників : навч. посібник / Т. І. Поніманська. – К. : Вища школа, 1993. – 111 с.
8. Стельмахович М.Г. Народне дитинознавство. – К., 1991.

Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами

1. Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко. – Суми : Університетська книга, 2010. – 317 с.
2. Машовець М. А. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник / М. А. Машовець. – К. : НПУ, 2000. – 128 с.
3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
4. Родинна педагогіка : навч.-метод. посібник / А. А. Марушкевич, В. Г. Постовий, Т. Ф. Алексеєнко та ін. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 216 с.
5. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка : навч. посібн. – К. : ІСДО, 1996. – 288 с.
6. Тарасенко Г. С. Відкрийте дітям дивосвіт природи : poradnik для батьків з виховання душі і серця дитини / Г. С. Тарасенко. – Вінниця, 2008. – 240 с.
7. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки : навч. посіб. / за заг. ред. З. Н. Борисової. – К. : Вища школа, 2004. – 511 с.

Теорія і методика навчання рідної мови

1. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : монографія / А. Богуш. – К. : Слово, 2010. – 374 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика : теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш ; за ред. А. М. Богуш. – 2-ге видання, доповнене. – К. : Слово, 2011. – 704 с.
3. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах : підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К. : Слово, 2006. – 304 с.
4. Дошкільна лінгводидактика : хрестоматія : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів : в 2-х ч. / упорядник А. М. Богуш. – К. : Слово, 2005.
5. Крутій К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку / К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ЛПІС, 2005. – 208 с.
6. Крутій К. Л. Розвиваємо у дитини мовлення, інтелект і здібності / К. Л. Крутій. – 2-е вид. – Запоріжжя : ЛПІС, 2007. – 60 с.
7. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку : монографія / за заг. ред. Л. О. Калмикової. – К. : Медведєв, 2007. – 304 с.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

1. Артемова Л. В. Колір. Форма. Величина. Число. – К., 1997.
2. Барташнікова І. А. Учись играя / Барташнікова І. А., Барташніков А. А. – Харків, 1997.
3. Белошистая А. В. Математика вокруг тебя : методические рекомендации для организации занятий с детьми 4-5 лет / А. В. Белошистая. – М. : Ювента, 2007. – 40 с.

4. Белошистая А. В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников : вопросы теории и практики : курс лекций для студ. дошк. факультетов высш. учеб. заведений. – М. : ВЛАДОС, 2003. – 400 с.
5. Сазонова А. В. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку : навчальний посібник для студентів спеціальності “Дошкільна освіта” / автор та укладач А. В. Сазонова. – К. : Слово, 2010. – 248 с.
6. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников / под ред. А. А. Столяра. – М. : Просвещение, 1988. – 303 с.
7. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики в дошкільників : навчальний посібник / К. Й. Щербакова. – К. : Видавництво Європейського університету, 2011. – 262 с.

Методика ознайомлення дітей з природою

1. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник для ВНЗ / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К. : Слово, 2008. – 408 с.
2. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти : дошкільник-педагог : навчально-методичний посібник для ВНЗ / Н. В. Лисенко. – К. : Слово, 2009. – 400 с.
3. Методика ознайомлення дітей з природою : хрестоматія / уклад. Н. М. Горобаха. – К. Слово, 2012. – 432 с.
4. Сазонова А. В. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності “Дошкільна освіта” / А. В. Сазонова. – К. : Слово, 2010. – 248 с.
5. Яришева Н. Ф. Екологічне виховання дошкільників / Н. Ф. Яришева. – Київ : Грамота, 2001.
6. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою / Н. Ф. Яришева. – Київ : Вища школа, 1993. – 255 с.
7. Яришева Н. Ф. Основи природознавства : природа України : навч. посібник / Н. Ф. Яришева. – К. : Вища школа, 1995. – 335 с.